

دانش سیاسی - ۳

حسین بشیریه

دبیرچه‌ای بر جامعه‌شناسی

سیاسی ایران

دورهٔ محمود احمدی‌نژاد

نگارخانه

نشر نگاه معاصر

فهرست

- دییاجه ۷
مقدمه ۹
- گفتار یکم: دولت و نیروهای اجتماعی**
۱. نیروهای اجتماعی در ایران: تصویر کلی ۱۱
الف: طبقات و نیروهای اجتماعی سنتی ۱۴
اشرافیت زمیندار ۱۴
روحانیت ۱۷
طبقات بازاری ۱۹
دهقانان ۲۲
ب: طبقات و نیروهای اجتماعی مدرن ۲۴
طبقه متوسط جدید ۲۴
طبقه کارگر ۲۵
۲. نیروها و سازمانهای سیاسی در سالهای پس از انقلاب ۲۷
احزاب و گروههای بنیادگرای اسلامی ۲۷
احزاب و گروههای لیبرال طبقه متوسط ۲۹
احزاب چپ‌گرای اسلامی ۳۱
احزاب و گروههای سوسیالیست و مارکسیست ۳۲
۳. منازعات سیاسی و شکل‌گیری بلوک قدرت ۳۳
۴. ماهیت دولت در سالهای ۱۳۶۰ تا ۱۳۷۶ ۴۷
الف: ویژگیهای ایدئولوژیک دولت جامع‌القوا ۴۸
ب: عناصر دموکراسی نمایشی ۵۱
ج: عناصر شبه دموکراسی ۵۲
۵. توزیع اجتماعی قدرت در ساختار حقوقی و قانونی جمهوری اسلامی ۵۷
- گفتار دوم: گفتمانهای سیاسی عمده در تاریخ معاصر ایران**
۱. گفتمان پاتریمونیالیسم سنتی ۶۵
۲. گفتمان مدرنیسم مطلقه پهلوی ۶۸

۶۹	۳. گفتمان سنت‌گرایی ایدئولوژیک
۷۱	۴. گفتمان دموکراسی
	گفتار سوم: بحرانهای دولت ایدئولوژیک
۷۶	۱. بحران مشارکت سیاسی
۸۸	۲. بحران مشروعیت سیاسی
۸۹	- سیاست و اقتدار کارizmایی: ۶۸-۱۳۵۸
۹۱	- سیاست و اقتدار سنتی: ۷۶-۱۳۶۸
۹۲	- گرایش به اقتدار قانونی و دموکراتیک و تشدید بحران مشروعیت
۹۸	۳. بحران سلطه سیاسی
	گفتار چهارم: مبانی ثبات و استمرار دولت ایدئولوژیک (تا سال ۱۳۷۶)
۱۰۷	۱. جامعه توده‌ای
۱۱۰	۲. طبقه روحانیت
۱۱۷	۳. سنت‌گرایی
	گفتار پنجم: زمینه‌های تحول در دولت ایدئولوژیک (از ۱۳۷۶ به بعد)
۱۳۰	۱. زمینه‌های اجتماعی: نیروی طبقه متوسط جدید و خواسته‌های سیاسی آن
۱۴۳	۲. زمینه‌های سیاسی: سازمانها و احزاب سیاسی جدید
۱۴۹	۳. زمینه‌های فکری: کثرت‌گرایی عقیدتی و ارزشی
۱۵۴	۴. مسئله آمیزش دین و سیاست
۱۶۱	۵. فرایند جهانی شدن و موقعیت ایران
۱۶۸	۶. موقعیت ایران
	جمع‌بندی و نتیجه‌گیری: اصلاحات سیاسی و فرایند‌گذار به دموکراسی
۱۷۷	۱. گذار به دموکراسی
۱۸۱	۲. اصلاحات سیاسی
۱۸۵	۳. ویژگیهای کلی اصلاحات و ضد اصلاحات در ایران
۱۸۶	۴. ویژگیهای اصلی دولت ایدئولوژیک
۱۸۷	۵. ویژگیهای اصلی جنبش اصلاحات
۱۸۸	۶. واکنش‌های ضد اصلاحی
۱۹۱	۷. نمایه

دییاجه

این کتاب، سومین کتاب از مجموعه دانش سیاسی به قلم نگارنده است که بوسیله نشر نگاه معاصر منتشر می‌شود. هدف کلی این مجموعه آموزش سیاست و حکومت در سطحی عمومی‌تر و تأمین پشتیبانی علمی و نظری لازم برای گسترش مشارکت و رقابت عمومی در زندگی سیاسی است. در دو کتاب نخست درسهای دموکراسی برای همه (بهار ۱۳۸۰) و آموزش دانش سیاسی (زمستان ۱۳۸۰) مهمترین مفاهیم، نهادها و فرایندهای عمومی دموکراسی و عمومی‌ترین نگرش‌ها، روش‌ها و چارچوبهای تحلیلی در دانش سیاسی را توضیح دادیم. در کتاب حاضر به کاربرد برخی از آن روش‌ها و چارچوبها به جامعه‌شناسی سیاسی ایران در دوران جمهوری اسلامی پرداخته‌ایم. در اینجا نیز هدف اصلی عرضه تصویر و چشم‌اندازی کلی از جامعه سیاسی ایران و تحولات آن برای عموم علاقه‌مندان است. بخشی از این کتاب در اصل به عنوان طرح تحقیقی برای دفتر مطالعات سیاسی وزارت کشور نوشته شده بود. در اینجا لازم است از آن دفتر و بویژه از آقای سهراب رزاقی که امکان انجام آن تحقیق و انتشار آن به این شکل را فراهم ساختند، تشکر نمایم.

حسین بشیریه
اسفند ۱۳۸۰